

Ügyszám: NAIH/2015/328/20/H.
(NAIH-2550/2014/H.)

Ügyintéző:

Tárgy: személyes adatok kezelése
kölcsonnyújtás során

HATÁROZAT

A CREDITIÁL Pénzügyi Szolgáltató Zrt.-t (a továbbiakban: Kötelezett) (9200 Mosonmagyaróvár, Kálnoki utca 13.) fenti számú ügyében az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 61. § (1) bekezdés c) és f) pontjai alapján az alábbi döntéseket hozom:

1) A Kötelezett **jogellenes adatkezelését megtiltom** és felszólítom arra, hogy ennek a határozat közlésétől számított **30 napon belül** az alábbi módon tegyen eleget:

- a) Törvényi felhatalmazás hiányában az érintettek önkéntes hozzájárulása mellett is a célhoz kötött adatkezelés elvébe ütközik a személyesen megjelenő ügyfelek esetében az okmánymásolat gyűjtéssel járó adatkezelés, ezért a jövőre nézve szüntesse meg ezt az okmánymásolási gyakorlatát és semmisítse meg mindazokat az okiratmásolatokat, melyeket eddig az ilyen ügyfeleiktől begyűjtött.
- b) Törvényes felhatalmazás hiányában az érintettek önkéntes írásbeli hozzájárulása mellett is a célhoz kötött adatkezelés elvébe ütközik a hiteligénylők büntetlen előéletéhez fűződő szerződési feltétel alkalmazása, ezért a jövőre nézve tartózkodjon a különleges adatok kezelését eredményező feltételnek az üzletszabályzatban és az általános szerződési feltételek között történő alkalmazásától.
- c) A 2015-ben keletkezett elutasított hitelkérelmek adattartalmát törölje és az eljárási gyakorlatát a jövőre nézve módosítsa úgy, hogy az az Infotv. rendelkezéseinek megfelelően.
- d) Az adatkezelés megkezdését megelőző tájékoztatási kötelezettségének megsértése miatt az adatkezelési tájékoztatási gyakorlatát az Infotv. rendelkezéseinek megfelelően módosítsa és a jövőben adjon megfelelő tájékoztatást az adatalanyok részére az adatgyűjtés, az adatkezelés jogalapjáról (tegyen különbséget a kötelezően és az önkéntesen megadott személyes adatok között), céljáról, az érintetti jogokról és jogorvoslati lehetőségekről személyes adataik felvételekor, az üzletszabályzatában, a formanyomtatványokon, és a telefonos, valamint az internetes tájékoztatások során is.
- e) A jövőben a hitelezéstől eltérő célú (például: direkt marketing célú) adatkezelést csak az érintettektől beszerzett önkéntes, tájékozott és kifejezett előzetes hozzájárulás alapján végezzen.
- f) Tegyen eleget az adatvédelmi nyilvántartásba való bejelentkezés követelményének.

Egyidejűleg az Infotv. 61. § (2) bekezdése értelmében elrendelem jelen határozatnak – az adatkezelő azonosító adataival együtt – a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) honlapján történő nyilvánosságra hozatalát.

A Kötelezett a határozatban foglaltak végrehajtásáról, annak kézhezvételétől számított 30 napon belül értesítse a Hatóságot.

2) Továbbá az általa végzett jogellenes adatkezelés miatt Kötelezettet

**2.000.000 Ft, azaz kettőmillió forint
adatvédelmi bírság megfizetésére**

kötelezem.

A kiszabott adatvédelmi bírságot a határozat közlésétől számított 15 napon belül a Hatóság központosított bevételek beszedési célelszámolási forintszámlájára (10032000-00319425-30006009) „NAIH/2015/328. BÍRS.” megjelöléssel kell befizetni.

Az adatvédelmi bírság befizetésére meghatározott határidő elmulasztása esetén, a be nem fizetett bírságösszeg után késedelmi pótlék felszámolására kerül sor, melynek mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Hatóság elrendeli a határozat végrehajtását. A bírság és a késedelmi pótlék adók módjára történő behajtását a Nemzeti Adó- és Vámhivatal végzi.

A hatósági eljárás kapcsán eljárási költség nem merült fel, ezért annak megállapításáról és viseléséről nem rendelkezem.

E döntés ellen közigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs, de a közléstől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, azonban a Hatósághoz benyújtandó keresettel lehet kérni annak bírósági felülvizsgálatát. A tárgyalás tartása iránti kérelmet a keresetben jelezni kell. A teljes személyes illetékmentességben nem részesülők számára a bírósági felülvizsgálati eljárás illetéke 30 000 Ft, a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos.

I N D O K O L Á S

I. Az eljárás menete, a tényállás tisztázása:

1. Az eljárás alá vont cég profilja, tevékenységi köre

A Kötelezett áruhitelt nyújt tartós fogyasztási cikkek /termékek/, illetve szolgáltatások vásárlásához. A Kötelezett tevékenységéhez kapcsolódik a www.creditial.hu honlap működtetése.

A Kötelezett BECK Credit Pénzügyi Szolgáltató Zrt. néven, a PSZÁF E-I-584/2007. számú működési engedélye alapján 2007-ben kezdte meg a tevékenységét. A cégnyilvántartás adatai szerint a cég fő tevékenysége fogyasztási kölcsön nyújtása magánszemélyek részére. A cég kizárólagos tulajdonosa egy cseh magánszemély. A cég elnevezése 2013. március 26-án változott CREDITIÁL Pénzügyi Szolgáltató Zrt.-re.

A cég termékbemutatókon részletre eladott termékekkel kapcsolatos hitelnyújtással is foglalkozik. A termékbemutatókon megbízottai/ügynökei közreműködésével teszi meg a magánszemély

vásárlók számára a hitelnyújtási ajánlatát és veszi fel a hitelkérelmeket.

2. A lefolytatott hatósági eljárás menete

A Hatóság 2014. évi feladattervében szerepelt a kintlévőség-kezeléssel, követelés-kezeléssel, adósság-behajtással foglalkozó cégek és a termékbemutatókkal foglalkozó cégek adatkezelésének vizsgálata.

A Hatóság a feladatterv végrehajtása keretében meg kívánta vizsgálni Kötelezettnek az áruvásárlási kölcsön nyújtásával, továbbá az áruhitel szerződés alapján fennálló késedelmes, lejárt követeléseinek érvényesítése érdekében végzett követeléskezelésével összefüggő adatkezelési gyakorlatát, az adósok és a követelésekkel kapcsolatos jogviszonyon kívül álló harmadik személyek személyes adatainak kezelését, ezért 2014. december 18-án adatvédelmi hatósági eljárást indított. A vizsgált időszak: a 2012. január 1-jétől az eljárás befejezéséig terjedő időtartam.

A Hatóság NAIH-2550-3/2014/H. számon 2014. december 22-én értesítette Kötelezettet a hatósági eljárás megindításáról, továbbá egyidejűleg a tényállás tisztázása érdekében végzésben felhívta arra, hogy adjon választ a Hatóság által feltett adatkezelési kérdésekre és küldje meg a választát alátámasztó iratokat.

A NAIH-2550-4/2014/H. számon kibocsátott végzésre a Kötelezett a 2015. január 09-én kelt levében azt válaszolta, hogy az ügyfél konkrét, írásos formában rögzített ajánlatot kap a kért hitelről, amelynek elolvasása után a kölcsönszerződés aláírásával kerül sor a szerződés megkötésére. A Hirdetmény” c. dokumentum, a „Törlesztőtáblázat” c. dokumentum, a panasz-bejelentő nyomtatvány, a panaszkezelési szabályzat, és üzletszabályzat a kölcsönigénylők, adósok számára a kölcsönigényléskor személyesen, a szerződéskötés helyén elérhető, vagy később felmerülő igény esetén postai úton megküldésre kerül. 2012-ben 717, 2013-ban 384, 2014-ben 235 kölcsönszerződést kötöttek. 2012-ben 336, 2013-ban 274, 2014-ben 158 adósságbehajtási eljárás indult. A cégükönél alkalmazott hitelszámla nyilvántartó szoftverben nem rendelkeznek olyan lekérdezéssel, hogy ez hány természetes személyhez köthető. A hátralékos hiteleknel jogi képviselő (ügyvéd) bevonásával kezdeményezik a követelések érvényesítését (fizetési meghagyás, végrehajtás).

A Hatóság a Kötelezett előzetes értesítését követően, 2015. március 11-én helyszíni szemét tartott a Kötelezett székhelyén. A szemle alkalmával a Hatóság munkatársai megtekintették a hitelszámla vezető szoftver működését. A Kötelezett ügyvezetője azt nyilatkozta, hogy az ügyfelek jellemzően nem a honlapjuk látogatói közül kerülnek ki. Sosem nyújtottak mást, mint lakossági hitelt, ezért az ügyfelek kizárólag magánszemélyek. A kölcsönszerződések száma és az adósságbehajtási eljárások száma a természetes személy ügyfelekkel fennálló jogügyletek számát tanúsítja. Van olyan ügyfél, akivel több hitelszerződést is kötöttek. A jogi eljáráson kívüli behajtást maguk végzik, azt nem szervezik ki. A cégük jelenleg nem áll jogi kapcsolatban termékbemutatókkal foglalkozó cégekkel, ilyen cégekkel korábban volt kapcsolatuk. Jelenleg nincs függő ügynökük, sem alvállalkozójuk. Hitelügyletben nem érintett harmadik személyek adatait és az adósok egészségügyi adatait nem kezelik. A lezárt ügyek összes bejegyzését a számviteli törvényben meghatározott 8 évig kezelik a rendszerben.

A 2015. február 19-én kelt NAIH/2015/328/2/H. számú végzésre a Kötelezett 2015. január 9-én kelt levelében válaszolt. Válaszában előadta, hogy az ügyfeleket a hitelkérelem előterjesztésekor tájékoztatják a jövedelmi helyzetükkel kapcsolatos adatok kezelésének céljáról és jogalapjáról. Az ügyfél által átadott jövedelemigazolás valóságának ellenőrzését az ügyintézőik telefonos úton, vagy ha ez szükséges postai úton a munkáltató megkeresésével hajtják végre.

A Kötelezett a szemle során bekért telefonbeszélgetések hangfelvételei közül két nap felvételmásolatait és egy másik nap hangfelvétel másolatait postai úton, a 2015. március 25-én kelt leveléhez csatoltan küldte meg a Hatóságnak, egyidejűleg közölte, hogy a 2013. március 12-13-án készült felvételek a rendszerükben már nincsenek tárolva, így azokat nem tudják átadni.

A Hatóság végzésére válaszolva 2015. április 3-án kelt levelében a Kötelezett azt nyilatkozta, hogy a helyszíni szemle során azért adták az üzletszabályzat 6. pontjában foglaltakkal ellentétesen azt a tájékoztatást, hogy azoknak az ügyfeleknek az adatait, akiknek a hitelkérelmét elutasították, az adott év végén törlik, mert felülvizsgálják az eljárásukat. Az elutasított kérelmeket és a hozzá kapcsolódó iratokat az év végén megsemmisítették.

Az eljárás a rendes ügyintézési határidőn belül nem bizonyult befejezhetőnek, ezért a Hatóság a NAIH/2015/328/10/H. ügyiratszámú végzésében az ügyintézési határidőt 21 nappal meghosszabbította.

A Kötelezett 2015. március 25-én kelt válaszlevele mellékleteinek áttekintését, a hangfelvételek meghallgatását követően a Hatóság a tényállás tisztázása érdekében NAIH/2015/328/11/H. számon további kérdések kiküldését tartotta szükségesnek.

A 2015. május 6-án kelt válaszlevelében a Kötelezett az állította, hogy a panaszok iktatva vannak. A bejövő panaszos levelek naptári napra vagy szerződésszámmra, a telefonon és személyesen tett panaszok szerződés számmra lekérdezhetőek. A konkrét panasznál a panaszkezelési szabályzat szerinti adatokat tartják nyilván. A rendszerükben a panaszok egyes részleteire szűrési, csoportosítási, rendszerezési lehetőség nincs.

A Kötelezett a NAIH/2015/328/17/H. számú végzésre írt 2015. június 3-án kelt válaszában a gyors elbírálású (kb. 20 perc) fogyasztási kölcsön kihelyezési kockázatának mérséklésével indokolta azt, hogy a 2012. január 1-je és 2014. március 14-e között hatályban volt üzletszabályzatok szerint az ügyfél a szerződés aláírásával köteles volt nyilatkozni arról, hogy büntetlen előéletű. Mivel állításuk szerint a gyakorlatban senki semmi nemű nyilatkozatot nem tett, ezért a kikötés kivételre került a szabályzatból. A január 1. és december 31. között elutasított hitelkérelmeket minden év végén, az év lezárását követően megsemmisítették. Ezt a tevékenységet minden évben elvégezték. Nyilatkozatában kifejtettek szerint az eljárásuk felülvizsgálata abban nyilvánul meg, hogy megvizsgálják, milyen kockázatot jelent a jelenlegi gyakorlat folytatása, illetve meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy az Üzletszabályzat erre vonatkozó rendelkezése módosítható-e. A vizsgálat eredménye lehet, hogy a szabályzatnak megfelelően kell eljárni a jövőben, vagy a szabályzatot kell módosítani.

II. Az eljárás során a Hatóság az alábbi dokumentumokat és hangfelvételeket vizsgálta meg:

1. A Kötelezett www.creditall.hu weboldalán közzétett tájékoztatóit és dokumentumait a Hatóság négy (2014. október 22-én, 2014. december 8-án, 2015. február 5-én és 2015. május 13-án hatályos) időállapotában lementette.

2. A Kötelezett a 2015. január 09-én kelt leveléhez csatolt áruvásárlási kölcsönszerződés minta, áruvásárlási kölcsönigénylő lap minta, a „Nyilatkozat ügyféltájékoztatás megtörténtéről – Hiteligénylés – kérelem befogadása esetén –, elnevezésű nyomtatvány, az „Általános tájékoztató az Áruvásárlási kölcsönszerződés megkötését megelőzően” elnevezésű nyomtatvány, a panaszkezelési szabályzat és a panaszbejelentő nyomtatvány, valamint a KHR nyilatkozat és MNB tájékoztató.

3. 8 db ügynöki szerződés másolata, a szűrőpróbaszerűen kiválasztott 2 db ügy [...] rendszerben tárolt adatainak kinyomtatott összes adatlapja és az egyik ügy iratanyagának másolata, továbbá a folyósított hitelek listája függő ügynökönként, valamint 1 lap alvállalkozói lista és 1 lap másolat a pénzügyi közvetítők MNB felé bejelentett adatairól és 2012., 2013. és 2014 évi ügyfél statisztikák.
4. A 2014. március 15-től hatályos „Üzletszabályzatot és általános szerződési feltételek” elnevezésű dokumentum, valamint a 2012. január 1-től hatályos, a 2012. október 1-től hatályos, és a 2013. október 24-től hatályos fogyasztási kölcsön nyújtására vonatkozó üzletszabályzat.
5. A folyósított hitelek függő ügynökönkénti listájáról a Hatóság által kiválasztott 11 db hitelügylet [...] rendszerben tárolt adatainak kinyomtatott adatlapjai.
6. A telefonos ügyfélszolgálat 2014. szeptember 10-11-12-én és 2015. március 25-én rögzített hangfelvételei.

III. A tényállás megállapítása során figyelembe vett jogszabályok

A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 1995. október 24. i. 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Adatvédelmi Irányelv) 1. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy *„a tagállamok ezen irányelvnek megfelelően védik a természetes személyek alapvető jogait és szabadságait, különösen a magánélet tiszteletben tartásához való jogukat a személyes adatok feldolgozása tekintetében.”*

Magyarország Alaptörvénye VI. Cikk (2)-(3) bekezdése szerint *„(2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. (3) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.”*

Az Infotv. 3. § 1. pontja értelmében érintettnek minősül *„bármely meghatározott, személyes adat alapján azonosított vagy – közvetlenül vagy közvetve – azonosítható természetes személy.”* Az Infotv. 3. § 2. pontja kimondja, hogy *„személyes adat az érintettel kapcsolatba hozható adat – különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret –, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés”; míg a 3. pont b) alpontja értelmében „különleges adat [...] az egészségi állapotra, a kóros szenvedélyre vonatkozó személyes adat, valamint a bűnügyi személyes adat”.*

Az Infotv. 3. § 7. pontja értelmében hozzájárulás *„az érintett akaratának önkéntes és határozott kinyilvánítása, amely megfelelő tájékoztatáson alapul, és amellyel félreérthetetlen beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adatok – teljes körű vagy egyes műveletekre kiterjedő – kezeléséhez”.*

Az Infotv. 3. § 9. pontja kimondja, hogy *„adatkezelő az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az adatfeldolgozóval végrehajtatja”.*

Az Infotv. 3. § 10. pontja alapján adatkezelés *„az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így például gyűjtése, felvétele, rögzítése,*

rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérynymat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése”.

Az Infotv. 4. § (1)-(3) bekezdései szerint:

„(1) Személyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok felvételének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie.

(2) Csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas. A személyes adat csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető.

(3) A személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható. Az érintettel akkor helyreállítható a kapcsolat, ha az adatkezelő rendelkezik azokkal a technikai feltételekkel, amelyek a helyreállításhoz szükségesek.”

Az Infotv. 5. § (1) bekezdése alapján „Személyes adat akkor kezelhető, ha

a) ahhoz az érintett hozzájárul, vagy

b) azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli (a továbbiakban: kötelező adatkezelés).”

Az Infotv. 20. § (1)-(2) bekezdései szerint:

„(1) Az érintettel az adatkezelés megkezdése előtt közölni kell, hogy az adatkezelés hozzájáruláson alapul vagy kötelező.

(2) Az érintettet az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről, különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, arról, ha az érintett személyes adatait az adatkezelő a 6. § (5) bekezdése alapján kezeli, illetve arról, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A tájékoztatásnak ki kell terjednie az érintett adatkezeléssel kapcsolatos jogaira és jogorvoslati lehetőségeire is.”

Az Infotv. 65. § (1) bekezdése értelmében „az adatkezelő személyes adatokra vonatkozó adatkezeléseiről, az érintettek tájékozódásának elősegítése érdekében a Hatóság hatósági nyilvántartást (a továbbiakban: adatvédelmi nyilvántartás) vezet,”.

Az Infotv. 66. § (1) bekezdése alapján „a személyes adatok kezelésének nyilvántartásba vételét az adatkezelő - a kötelező adatkezelés kivételével az adatkezelés megkezdése előtt - kérelmezi a Hatóságnál.” A hivatkozott jogszabályhely (4) bekezdése szerint pedig „a nyilvántartásba vétel iránti kérelemnek tartalmaznia kell a 65. § (1). illetve (2) bekezdése szerinti adatokat”.

Az Infotv. 75. § (3) bekezdése kimondja „A 2012. január 1-jét megelőzően megkezdett, de az adatvédelmi nyilvántartásba 2012. január 1-jét megelőzően be nem jelentett, az e törvény szerinti adatvédelmi nyilvántartás hatálya alá eső adatkezelés nyilvántartásba vételét e törvény szabályai szerint 2012. június 30-ig kérelmezni kell a Hatóságnál, ennek hiányában az adatkezelés 2012. június 30-át követően nem folytatható. Nem folytatható az e bekezdés szerinti adatkezelés akkor sem, ha a nyilvántartásba vételére irányuló, 2011. december 31-ét követően benyújtott kérelem alapján a Hatóság a nyilvántartásba vételt elutasította”.

Az eljárás során vizsgált adatkezelési időszakban (2014. március 15-ig) hatályban volt, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 523. § (1)-(2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy *„(1) Kölcsönszerződés alapján a pénzügyi intézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzösszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni.”*

A 2014. március 15-én hatályba lépett, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) 6:383. §-a [Kölcsönszerződés] kimondja *„Kölcsönszerződés alapján a hitelező meghatározott pénzösszeg fizetésére, az adós a pénzösszeg szerződés szerinti későbbi időpontban a hitelezőnek történő visszafizetésére és kamat fizetésére köteles”.*

Az eljárás során megvizsgált adatkezelés időszakában (2013. december 31-ig) hatályban volt, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 2. számú mellékletének „Értelmező rendelkezések” „I. Pénzügyi szolgáltatások” című fejezete szerint: *„10.3. A hitel és pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység a hitelképesség vizsgálatával, a hitel és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is magában foglalja.”*

A 2014. január 1-jén hatályba lépett, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: új Hpt.) 6. §-ának 40. pont c) alpontja szerint: *„a hitel és pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység a hitelképesség vizsgálatával, a hitel és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is magában foglalja;”.*

A fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény 14. §-a értelmében:

„14. § (1) A hitelező a fogyasztó hitelképességét a rendelkezésére álló információk alapján értékeli. A hitelképesség vizsgálatának részletes szabályait jogszabály állapítja meg.

(2) Ha e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabály eltérően nem rendelkezik, az információk a fogyasztó által nyújtott tájékoztatáson és a hitelreferencia-szolgáltatás igénybevételén alapulhatnak.

(3) Ha a felek a hitelszerződés megkötését követően a hitel teljes összegének növelésében állapodnak meg, a hitelszerződés módosítását megelőzően a hitelező köteles a fogyasztó hitelképességét díj-, költség- és egyéb fizetési kötelezettségmentesen ismételtén értékelni”.

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény (a továbbiakban: Pmtv.) 3. § t) pontja értelmében *„ügyfél-átvilágítás: a 6. §-ban meghatározott esetben a 7-10. §-ban meghatározott ügyfél-átvilágítási intézkedések elvégzése”.*

A Pmtv. 7. § a következőképpen határozza meg a szolgáltatók számára az ügyfél átvilágítási kötelezettség során végzendő adatkezelési kötelezettséget:

„(1) A szolgáltató köteles a 6. § (1) bekezdésében meghatározott esetben az ügyfelet, annak meghatalmazottját, a rendelkezésre jogosultat, továbbá a képviselőt azonosítani és személyazonosságának igazoló ellenőrzését elvégezni.

(2) A szolgáltató az azonosítás során legalább az alábbi adatokat köteles rögzíteni:

a) természetes személy

aa) családi és utónevét (születési nevét),

ab) lakcímét,

ac) állampolgárságát,

ad) azonosító okmányának típusát és számát,

ae) külföldi esetben a magyarországi tartózkodási helyet;”.

„(3) A szolgáltató az azonosítás során a (2) bekezdésben meghatározott adaton kívül - ha erre az ügyfél és az üzleti kapcsolat, ügyleti megbízás azonosításához az üzleti kapcsolat vagy ügyleti megbízás jellege és összege, valamint az ügyfél körülményei alapján a 33. §-ban foglalt belső szabályzatban rögzített eljárás eredménye alapján, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzése és megakadályozása érdekében szükség van - az alábbi adatokat rögzítheti:

a) természetes személy

aa) születési helyét, idejét,

ab) anyja nevét;”

„(4) A személyazonosság igazoló ellenőrzése érdekében a szolgáltató köteles megkövetelni az alábbi okirat bemutatását:

a) természetes személy esetén

aa) magyar állampolgár személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványa és lakcímet igazoló hatósági igazolványa,

ab) külföldi természetes személy útlevéle vagy személyi azonosító igazolványa, feltéve hogy az magyarországi tartózkodásra jogosít vagy tartózkodási jogot igazoló okmánya vagy tartózkodásra jogosító okmánya,”

A Pmtv. 14. §-a úgy rendelkezik, hogy:

„14. § (1) A szolgáltató az azonosítás során a 7. § (2)-(3) bekezdésében meghatározott valamennyi adatot köteles rögzíteni, ha az ügyfél nem jelent meg személyesen az azonosítás és a személyazonosság igazoló ellenőrzése céljából.

(2) A személyazonosság igazoló ellenőrzése érdekében az ügyfél köteles a szolgáltató részére benyújtani a 7. § (2)-(3) bekezdésében meghatározott adatot tartalmazó, a 7. § (4) bekezdésében meghatározott okirat hiteles másolatát.

(3) A (2) bekezdésben megjelölt okirat hiteles másolata abban az esetben fogadható el az azonosítás és a személyazonosság igazoló ellenőrzése teljesítéséhez, ha

a) magyar konzuli tisztviselő vagy közjegyző készítette a hiteles másolatot, és azt ennek megfelelő tanúsítvánnyal látta el, vagy

b) magyar konzuli tisztviselő vagy közjegyző a másolatot olyan tanúsítvánnyal látta el, mely a másolatnak a felmutatott eredeti okirattal fennálló egyezőségét tanúsítja, vagy

c) a másolatot az okirat kiállításának helye szerinti állam hiteles másolat készítésére feljogosított hatósága készítette, és - nemzetközi szerződés eltérő rendelkezése hiányában - a magyar konzuli tisztviselő felülhitelesítette e hatóság másolatán szereplő aláírását és bélyegzőlenyomatát.”

A Pmtv. 28. § (1) bekezdése kimondja „a szolgáltató - az általa vezetett nyilvántartásban - a 7-10. §-ban és a 17. §-ban foglalt kötelezettség teljesítése során birtokába jutott adatot, okiratot, illetve annak másolatát, valamint a 23. §-ban meghatározott bejelentés és adatszolgáltatás teljesítését, valamint az ügyleti megbízás teljesítésének a 24. § szerinti felfüggesztését igazoló iratot, illetve azok másolatát az adatrögzítéstől, a bejelentéstől (felfüggesztéstől) számított nyolc évig köteles megőrizni. A 6. § (1) bekezdésének a) pontja alapján birtokába jutott adat, okirat, illetve a másolat megőrzési határideje az üzleti kapcsolat megszűnésekor kezdődik.”

A gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Grt.) 6. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „ha külön törvény eltérően nem rendelkezik, reklám természetes személynek, mint reklám címzettjének közvetlen megkeresése módszerével (a továbbiakban: közvetlen üzletszerzés), így különösen elektronikus levelezés vagy azzal egyenértékű más egyéni kommunikációs eszköz útján – a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel – kizárólag akkor közölhető, ha ahhoz a reklám címzettje előzetesen egyértelműen és kifejezetten hozzájárult.”

A Grt. 6. § (2) bekezdése kimondja, hogy „hozzájáruló nyilatkozat bármely olyan módon tehető, amely tartalmazza a nyilatkozó nevét, illetve – amennyiben a reklám, amelyre a hozzájárulás

vonatkozik, csak meghatározott életkorú személyek számára közölhető – születési helyét és idejét, továbbá azoknak a személyes adatoknak a körét, amelyek kezeléséhez a nyilatkozó hozzájárul, valamint a hozzájárulás önkéntes és a megfelelő tájékoztatás birtokában történő kifejezését.”

A Grt. 6. § (3) bekezdése értelmében „az (1) bekezdés szerinti hozzájáruló nyilatkozat bármikor korlátozás és indoklás nélkül, ingyenesen visszavonható. Ebben az esetben a nyilatkozó nevét és minden egyéb személyes adatát az (5) bekezdésben meghatározott nyilvántartásból haladéktalanul törölni kell, és részére reklám az (1) bekezdésben meghatározott módon a továbbiakban nem közölhető”.

A Grt. 6. § (5) A reklámozó, a reklámszolgáltató, illetve a reklám közlétevéje - az (1) bekezdés szerinti hozzájárulásban meghatározott körben - a náluk hozzájáruló nyilatkozatot tevő személyek személyes adatairól nyilvántartást vezet. Az ebben a nyilvántartásban rögzített - a reklám címzettjére vonatkozó - adat csak a hozzájáruló nyilatkozatban foglaltaknak megfelelően, annak visszavonásáig kezelhető, és harmadik fél számára kizárólag az érintett személy előzetes hozzájárulásával adható át.

A Grt. 6. § (7) bekezdése szerint „az (1), illetve a (4) bekezdésben meghatározott módon közölt reklámhoz kapcsolódóan egyértelműen és szembetűnően tájékoztatni kell a címzettet arról a címről és egyéb elérhetőségről, ahol az ilyen reklámok részére történő közléséhez való hozzájáruló nyilatkozatának visszavonása, illetve a reklám küldésének megtiltása iránti igényét bejelentheti...”.

A körültekintő lakossági hitelezés feltételeiről és a hitelképesség vizsgálatáról szóló 361/2009. (XII.30) Kormányrendelet 3. § (1)-(2) bekezdése szerint: „(1) A hitelnyújtó nem nyújthat hitelt kizárólag a hitelkockázati fedezet figyelembevételével, a természetes személy hitelképességét, illetve hitelezhetőségét minden egyes hitelbírálatkor meg kell vizsgálnia. (2) A hitelképesség, illetve a hitelezhetőség vizsgálatának belső szabályzatban rögzítettek szerint a természetes személy jövedelmi helyzetén és az ez alapján meghatározott hitelezhetőségi limiten kell alapulnia.”

IV. A Hatóság megállapításai:

A megállapítások a Kötelezett által kötött hitszerződések érvényességét, a saját hitelezésből eredő követelések jogalapját ésösszepszerűségét nem érintik, a Kötelezett hitelnyújtási és követeléskezelési tevékenységének adatvédelmi szempontú ellenőrzésének eredményét tükrözik.

A Hatóság a jelen adatvédelmi hatósági eljárás keretében lefolytatott tényállás tisztázása során a Kötelezett általános adatkezelési gyakorlatát vizsgálta meg. A www.creditall.hu honlapon közzétett tájékoztatókból és egyéb dokumentumokból, a becsatolt dokumentumokból, nyilatkozatokból, hangfelvételekből és a helyszíni szemle során tapasztaltakból az alábbiakat állapította meg.

1. A Kötelezett és megbízottainak tevékenysége, adatkezelői felelőssége

A Hatóság az adatkezelői és adatfeldolgozói minőség megállapításakor irányadónak tekinti a 95/46/EK irányelv 29. cikke alapján létrehozott Adatvédelmi Munkacsoport (a továbbiakban: Adatvédelmi Munkacsoport) 1/2010. számú véleményét (a továbbiakban: 1/2010. sz. vélemény) az „adatkezelő” és az „adatfeldolgozó” fogalmáról.

Az Infotv. 3. § 9. pontja és az 1/2010. sz. vélemény értelmében az a fél minden esetben adatkezelőnek minősül, aki az adatkezelés vagy adatfeldolgozás célját meghatározza, de facto ezt a döntést meghozza. Az 1/2010. sz. vélemény szerint nem önmagában a szabályzatban vagy a

szerződésben használt fogalmak alapján kell megítélni a szerepeket, hanem a tényleges tevékenység alapján.

A Kötelezett által végzett hitelezési folyamat a hiteligényléstől a hitel/kölcsönszerződés megszűnéséig, illetve az adós tartozásának megszűnéséig tart, melynek során az érdemi döntéseket a Kötelezett saját maga hozza.

A Kötelezett és az ügyfelek között létrejött jogviszonyt adatkezelések láncolata jellemzi. A régi Hpt. 2. számú melléklet I. fejezet 10.3. alpontjában és az új Hpt. 6. §-ának 40. pontjában foglaltak alapján a hitel és pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység a hitelképesség vizsgálatával, a hitel és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is magában foglalja. A kölcsön/hitel szerződés megkötésekor a Kötelezett adatkezelésének elsődleges célja a szerződés teljesítése, ennek járulékos jellegű eshetőleges célja az adós késedelembe esése vagy egyéb szerződésszegése esetén a pénztartozás behajtása.

A Kötelezett az általa folyósított áruvásárlási hitelek/kölcsönök nyilvántartására, figyelemmel kísérésére, ellenőrzésére, és a jogi eljáráson kívüli behajtására irányuló tevékenységeket maga végzi. A vizsgált időszakban áruvásárlási hiteleket/kölcsönöket nyújtott olyan személyek részére, akik termékbemutatók tartásával foglalkozó olyan kereskedő cégektől vásároltak, akikkel függő ügynöki szerződéses jogviszonyban állt. Ezek a függő ügynökök a Kötelezett részére hitelközvetítést végeztek. A megbízott kereskedő cégek és az alvállalkozóik árubemutatók során a hitelfelvételt érintően a Kötelezett nevében tárgyaltak a vásárlóikkal.

A Kötelezett a helyszíni szemle során azt nyilatkozta, hogy jelenleg nincs függő ügynökük, sem alvállalkozójuk. A 2012. január 1-je és 2014. március 14-e között hatályban volt üzletszabályzatokban a „Közös üzleti szabályok” című fejezet „7. Fogyasztási kölcsön nyújtása” pontjában rögzítve volt, hogy a Kötelezett által nyújtandó fogyasztási kölcsön egyik előfeltétele, hogy az ügyfél írásban visszavonhatatlan és kötelező erejű ajánlatot tegyen egy adott háztartási eszközre vonatkozóan a terméket eladó kereskedő részére.

A helyszíni szemle során az adatbázisából a Kötelezett által készített, az „Ügyfelek szembeni követelések” elnevezésű 2012. évi táblázatban 2.500 db, a 2013. évi táblázatban 2.192 db és a 2014. évi táblázatban 1.742 db névre szóló követelés szerepel. A szemle során kiválasztott nyolc függő ügynökhöz tartozó listákon több olyan hitelszerződés is szerepel, melyet a vizsgált időszakban, 2012.02.03.-2014.06.19. között kötött, (kivéve a [...] Kft.-t vele 2011. szeptember 1-jén kötött szerződést).

A függő közvetítő/ügynök e tevékenysége által okozott kárért a régi Hpt. 219/C. §-a és az új Hpt. 72. §-a a megbízó pénzügyi intézmény felel. Ezt a felelősségi szabályt az Infotv.-el párhuzamba állítva adatvédelmi szempontból az vizsgálható, hogy az Infotv. 3. § 9. pontja értelmében adatkezelőnek csupán a termékgazda, azaz a megbízó bank tekintendő vagy a függő ügynök is. Ugyanis az Infotv. alapján a függő ügynök is adatkezelővé válik akkor, ha saját felelősségi körében önállóan vagy másokkal együtt meghatározza az adatok kezelésének célját, meghozza az adatkezelésre vonatkozó döntéseket és végrehajtja, vagy az általa megbízott adatfeldolgozóval végrehajtatja azokat.

Az átadott szerződések közül, a vizsgálat időszakban kötött ügynöki szerződéseket tekintette át a Hatóság. A 2012. június 14-én kötött szerződésben a [...] Kft., a 2013. február 14-én kötött szerződésben a [...] Szolgáltató Kft., a 2013. március 8-án kötött szerződésben a [...] Kft., a 2013. november 11-én kötött szerződésben a [...] Kft. és a 2014. február 14-én kötött szerződésben az [...] Kft. kötelezettséget vállalt arra, hogy a Kötelezett érdekében és az általa leírtaknak megfelelően

közvetítői tevékenységet végez. A szerződések rögzítették, hogy a hitelezéshez szükséges folyamatot a Kötelezett koordinálja, továbbá biztosítja a hiteligénylés felvételéhez, a hitelbírálat sikeres lebonyolításához szükséges nyomtatványokat, reklámanyagokat. A megbízott ügynökei részére a Kötelezett tájékoztatót biztosít a kölcsönügylet lebonyolításához, mely tartalmazza a fogyasztóval történő kapcsolatfelvétellel összefüggő konkrét teendőket, a hitelbírálat sikeres lefolytatásához szükséges teendőket, és a kérelem elbírálása után végzendő teendőket. Mindezek a Kötelezett adatkezelői minőségét támasztják alá.

A fentiekben leírtak szerint a vizsgált időszakban kötött megbízási szerződésekben a függő ügynökök adatfeldolgozói megbízást kaptak, azonban annak vizsgálata, hogy a tevékenységük a gyakorlatban is csak erre korlátozódik-e nem képezi a jelen eljárás tárgyát, mert a Kötelezettnek a nyilatkozata szerint jelenleg nincs élő ügynöki szerződése, azaz függő ügynöke, sem alvállalkozója. Mindezekre figyelemmel a Hatóság a jelen eljárás során csak a Kötelezett adatkezelési tevékenységét vizsgálta.

2. Az adatminimalizálás és a célhoz kötöttség elvének érvényesülése

A jogszerű adatkezelés feltétele az Infotv. 4. §-a szerinti célhoz kötöttség és szükségesség elvének való megfelelés is. Eszerint csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, és a cél elérésére alkalmas. Azonban az ilyen adat kezelésére is csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kerülhet sor. Ezen alapelv figyelembe vétele szavatolja, hogy az adatkezelés céljára tekintettel csupán a legszűkebb, indokolt adatkör kezelésére kerüljön sor. Ez azt is jelenti, hogy nem gyűjthetők olyan személyes adatok, amelyek az adatkezelés céljának elérésére nincsenek hatással.

Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott arra, hogy ha az információs önrendelkezési alapjogot érintő korlátozás kényszerítő ok nélkül történik, vagy egyébként az nem áll összhangban az elérni kívánt céllal, azaz nem elkerülhetetlen, akkor az alapjog lényeges tartalmát érintő sérelem megállapítható.

Az adatalanytól csak olyan adat közlése kérhető, amely személyhez fűződő jogát nem sérti, és a jogviszony létesítése, teljesítése vagy megszűnése szempontjából lényeges. A célhoz kötöttség elvének megfelelően ez azt jelenti, hogy a Kötelezett adatkezelése csak akkor lesz jogszerű, ha a kezelt adatok köre a hitelszerződés létesítéséhez, teljesítéséhez vagy megszűnéséhez kapcsolódik, és ezen adatok kezelésének szükségességét a Kötelezett bizonyítani tudja.

A Hatóság álláspontja szerint a Kötelezett az általános eljárási gyakorlata során a hitelkérelem elbírálásához, a szerződéskötéshez és a hitelezéséből eredő követelése érvényesítéséhez a szükséges adatoknál szélesebb adatkört kezel. Ezt támasztják alá az alábbiak:

2.1. A 2012. január 1-je és 2014. március 14-e között hatályban volt üzletszabályzatokban rögzítve volt, hogy *„Az ügyfél a szerződés aláírásával köteles nyilatkozni arról, hogy büntetlen előéletű”*. A nyilatkozattételi kötelezettség indokára nézve az üzletszabályzatok nem tartalmaztak semmiféle információt. A 2015. június 3-án kelt levelében a Kötelezett azt nyilatkozta, hogy a nyilatkozattételi kötelezettséget a fogyasztási kölcsön kihelyezési kockázatának mérséklése céljából írták elő. A *„gyakorlatban senki semmi nemű nyilatkozatot nem tett”*, ezért a kikötés kivételre került a szabályzatból.

A Hatóság álláspontja szerint a Kötelezett érvelése nem fogadható el, mert az logikailag ellentmond az idézett kikötés szövegének, hiszen abban egyidejű vagy külön nyilatkozattételi kötelezettségről nincs szó. A szerződési feltétel idézett szövege adatvédelmi szempontból azért kifogásolható, mert

a nyelvtani értelmezéséből egy átlag ügyfél számára is az következik, hogy a szerződés aláírása maga a nyilatkozat, tehát csak büntetlen előéletű személy írhatja alá a szerződést. Ebből alapos okkal vonható le az a következtetés, hogy az adott időszakban a Kötelezett csak büntetlen előéletű személyekkel kötött hitelszerződést.

A [...] rendszerből kinyomtatott 12 db hitelügylet közül 10 db szerződés megkötésére 2012. január 1-je és 2014. március 14-e között került sor. Ezekben az ügyekben a Kötelezett nyilvántartásából kinyomtatott adatlapokon a bűnügyi különleges adat rögzítésére vonatkozó önálló rovat vagy a „Megjegyzés” rovatba rögzített bűnügyi különleges adatot tartalmazó bejegyzés nem szerepel, ezért jogellenes adatkezelés megállapítására nem került sor.

A Hatóság álláspontja szerint a bűnügyi személyes adatok olyan különleges adatok, melyek kezelése különösen kiszolgáltatottá tehetik az egyént. A hitelnyújtásra a hiteligénylő büntetlen előéletére vonatkozó adat kezelése nélkül is sor kerülhetett volna, hiszen ezt az információt a Kötelezett nem a hitelbírálat során, hanem azt követően a hitelszerződés megkötésével szerezte be az ügyfeléről. Az érintett időszakban hatályban volt üzletszabályzatok nem tartalmaztak olyan döntési mechanizmust, hitelfeltételt, melynek teljesítéséhez a hiteligénylő büntetlen előéletének vizsgálata szükséges lett volna.

A Kötelezett 2015. június 3-án kelt levelében e kikötés bevezetését a gyors elbírálású (kb. 20 perc) fogyasztási kölcsön kihelyezési kockázatának mérséklésével indokolta, ebből is ésszerűen következik az, hogy a hitelnyújtás kockázatát úgy kívánták mérsékelni, hogy csak büntetlen előéletű fogyasztókkal kötöttek hitelszerződést.

Mivel a jogsértő kikötés megszüntetése érdekében az adatkezelő már megtette a szükséges intézkedéseket, ezért erre a Hatóságnak nem kell köteleznie. Mindemellett a Kötelezettet a jogsértő szerződési feltételnek az üzletszabályzatban és az általános szerződési feltételek között történő jövőbeni alkalmazástól eltiltja a Hatóság.

2.2. Adatkezelésnek minősül az adatokat tartalmazó dokumentumról, mint adathordozóról történő másolatkészítés, illetve ezeknek a másolatoknak a bekérése is. A fényképes személyazonosító igazolványban és a személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványban (a továbbiakban: lakcímgazolvány) szereplő adatok személyes adatoknak minősülnek, amely adatok kezelésének megfelelő jogalapja törvényi felhatalmazás hiányában az érintett hozzájárulása lehet.

Az áruvásárlási kölcsönszerződés minta VI. pontja azt tartalmazza, hogy *„Adós hozzájárul ahhoz, hogy a Hitelező az általa bemutatott személyazonosító okmányról (személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány, lakcímet igazoló hatósági igazolvány) másolatot készítsen a pénzmossás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvényben (továbbiakban: Pmtv) meghatározott ügyfélazonosítási kötelezettség teljesítése érdekében. Az Adós hozzájárulását adja ahhoz, hogy a Hitelező, mint szolgáltató az azonosítás során a Pmtv. 7. § (2) bekezdésében meghatározott adatokat rögzítse.”*

A [...] Kft.-vel 2012. június 14-én kötött ügynöki szerződés 2. mellékletét képező „A kölcsönszerződés folyósításához szükséges dokumentumok listája” elnevezésű dokumentumban szereplő taxatív felsorolásban *„az érvényes személyi igazolvány minden érvényes oldalának másolata”* és a *„lakcímgazolvány másolata”* is szerepel.

A helyszíni szemle során szűrőpróbaszerűen kiválasztott egyedi ügyben 2014. március 31-én kötött [...] számú áruvásárlási kölcsönszerződés is tartalmazza ezt a pontot. Az iratmásolatok között található az ügyfél személyazonosító igazolványának és a lakcímgazolványának másolata is.

A 2014. március 15-én hatályba lépett „Üzletszabályzat és általános szerződési feltételek” elnevezésű dokumentum (a továbbiakban: hatályos üzletszabályzat) „6.1.1. Banktitok. CREDITIAL-t terhelő titoktartási kötelezettség” című pontja is rögzíti, hogy hiteligénylés esetén kockázatkezelés és a személyi adatok egyezőségének ellenőrzése céljából a Kötelezett az ügyfél hozzájárulásával másolatot készít a személyazonosító igazolványáról.

A Pmtv. 7. § (2) és (3) bekezdése az ügyfél-átvilágítási intézkedések során a Kötelezett számára csupán a személyazonosító okmány típusának és számának rögzítését teszi lehetővé.

A Pmtv. 14. § (2) bekezdése értelmében, amennyiben az ügyfél nem jelent meg személyesen az azonosítás és a személyazonosság igazoló ellenőrzése céljából, a szolgáltató az azonosítás során az ügyfélazonosítás esetén lehetővé tett maximum adatkört köteles rögzíteni. A személyazonosság igazoló ellenőrzése érdekében pedig az ügyfél köteles a szolgáltató részére benyújtani az ügyfél-azonosítás során előírt okirat hiteles másolatát. A törvény ezen rendelkezései mind a belföldön, mind a külföldön tartózkodó távollévő ügyfél vonatkozásában alkalmazandók.

A személyesen megjelenő ügyfelek esetében az adatkezelés jogszerűségének eldöntéséhez mindenekelőtt azt a célt kell megvizsgálni, amelynek elérése érdekében a Kötelezett a személyazonosító okmányok másolatát bekéri, továbbá meg kell ítélni, hogy az okmánymásolat bekérése alkalmas-e az elérni kívánt célra.

A Kötelezett által megjelölt egyik adatkezelési cél az ügyfélazonosítás. A Pmtv. előírásai szerint a személyesen megjelenő ügyfelek esetében az ügyfél azonosítását az okmány bemutatásával kell megvalósítani.

A másik cél, a személyes adatok egyezőségének ellenőrzése. A szerződéskötés során az ügyfél által bemutatott és a Kötelezett ügyintézői által szemrevételezett okmányokból rögzített személyes adatok helyességének utólagos ellenőrizhetősége önmagában nem olyan jog vagy kötelezettség, amely adatkezelési célnak tekinthető. Ugyanis a bemutatott érvényes, személyazonosító okmányban szereplő személyazonosító adatokat a dokumentum közhiteles voltára tekintettel másolatkészítés nélkül is el kell fogadni.

A Kötelezett által megjelölt harmadik adatkezelési cél a kockázatelemzés. A csalások megelőzése, illetve kiküszöbölése, valamint a hitelszerződésből eredő követelések érvényesítése körülhatárolt és elvileg elfogadható adatkezelési célok lehetnek, amennyiben az adatok kezelése a célok eléréséhez szükséges. Azonban közvetlen gyanúok hiányában a visszaélések közvetett, távoli lehetősége nem elégséges az adatgyűjtéshez. Az igazolványmásolatok készítésének a visszaélésekkel szembeni esetleges visszatartó hatása csak feltételezés, mely feltételezés mögöttes jog vagy kötelezettség nélkül nem szolgáltató elegendő alapot közokiratok, okmányok másolásához.

Mindezekre figyelemmel a Hatóság álláspontja szerint a személyesen megjelenő ügyfelek által bemutatott okmányok másolása készletező jellegű adatgyűjtésnek minősül, és sérti az Infotv. 4. § (2) bekezdését.

Már az adatvédelmi biztos is több alkalommal vizsgálta a személyazonosító okmányok másolásának gyakorlatát, és e vizsgálatok eredményeként 2006 januárjában általános állásfoglalást adott hitelintézetek gyakorlatára vonatkozóan, melyben kimondta, hogy az igazolványok másolásának és a másolatok tárolásának széles körben alkalmazott gyakorlata nem elfogadható.

2.3. „Nyilatkozat ügyféltájékoztatás megtörténtéről – Hiteligénylés – kérelem befogadása esetén –”, elnevezésű nyomtatvány „5. Személyes adatokkal, és adatkezeléssel kapcsolatos rendelkezések” című pontjában a Kötelezett az adós hozzájárulását kéri ahhoz, hogy „a

követelésének engedményezéssel történő esetleges átruházását követően kockázatkezelési és kockázatelemzési célból az engedményestől a követelés behajtásának eredményéről az adós banktitkot képező adatait is tartalmazó adatátadásban” részesüljön.

Az engedményezéssel a Kötelezett és az adósa közötti jogi kapcsolat megszűnik, ezért a Kötelezett által megjelölt „*kockázatkezelési és kockázatelemzési*” célú adatkezelés elvégzése a Hatóság álláspontja szerint az engedményezéssel érintett adósoknak egy esetleges jövőbeli újabb hitelkérelmének elbírálása esetén válhat szükségessé. A jövőben történő valamikori kockázatelemzés, mint megnevezett adatkezelési cél megkérdőjelezhető, mert semmi sem indokolja azt a feltevést, hogy az egyszer a Kötelezethez fordult hitelkérő a későbbiekben a Kötelezethez fog fordulni újabb hitelkérelemmel. A megjelölt cél tehát előre nem látható, eseti jellegű. Egy ilyen bizonytalan, eshetőlegesen bekövetkező jövőbeli esemény, nem alapozza meg ezt az adatkezelést, ezért ez az Infotv. 4. § (2) bekezdését sértő készletre való adatgyűjtésnek minősül. Különös tekintettel arra, hogy szükség esetén az ügyfélről a Központi Hitelinformációs Rendszerben (a továbbiakban: KHR) kezelt negatív események adatai korlátozás nélkül megtekinthetők.

2.4. Az elutasított hitelkérelmek megőrzése, a dokumentumok adatainak tárolása az érintettek hozzájárulása esetén is csak akkor jogszerű, ha a Kötelezett által megjelölt konkrét és pontos adatkezelési célok az adatok kezelésének szükségességét alátámasztják.

A hatályos üzletszabályzat „6.1.1. Banktitok. CREDITIÁL-t terhelő titoktartási kötelezettség” című pontja kimondja, hogy a Kötelezett kockázatelemzési (elemzés, értékelés és mérséklés) piackutatási és marketing célokra, elszámolás céljából, valamint a szerződéses kötelezettségek és jogosultságok igazolására, a jogok és kötelezettségek érvényesíthetőségének elévüléséig, illetőleg a vonatkozó jogszabályokban foglalt határidőig tartja nyilván és kezeli azoknak az ügyfeleknek az adatait is, akiknek a hitelkérelmét bármely ok miatt elutasította.

Ebben az esetben a hiteligénylő adatainak elszámolási célú kezelése nyilvánvalóan szükségtelen, hiszen a hitelkérelme elutasításra került. A szerződéses kötelezettségek és jogosultságok megjelölése sem valós cél, hiszen szerződéses jogviszony a kérelem alapján nem keletkezik. A piackutatási célú adatkezelési cél elvileg elfogadható lenne, azonban az üzletszabályzatból az nem állapítható meg, hogy több különböző adatkezelési cél közül ehhez az elutasított hiteligénylők kérelmében felsorolt adatok közül, mely személyes adatok kezelése kapcsolódik. A marketing cél megjelölés nem kellően konkrét, pontos, mert ebbe az értelmezésbe beletartozhatnak az érintettnek küldött reklámoktól kezdve a marketing más megvalósulási formái is (például a személyes adatok felhasználása promóciós kiadványok elkészítésére). A Kötelezett azonban nem szűkítette le kellően az adatkezelési célt és itt sem jelölte meg a célhoz kapcsolódóan kezelt adatkört.

Mindezekre tekintettel az adatkezelési tájékoztatás alapján nem bizonyított az Infotv. 4. § (2) bekezdésében rögzített alapelv teljesülése: hogy az elutasított hiteligénylők adatainak kezelése az általa megjelölt piackutatási és marketing célok megvalósulásához valóban szükséges mértékű.

2.5. A 2.1.-2.4. pontban leírt adatkezelések szükségessége a Kötelezett eljárása során használt, az érintettek tájékoztatására szolgáló dokumentumok alapján nem nyert bizonyítást, ezért a Hatóság megállapította, hogy a Kötelezett a vizsgált időszakban az adatminimalizálás és a célhoz kötött adatkezelés elvébe ütköző adatkezelési gyakorlatot folytatott, ezzel megsértette az Infotv. 4. § (2) bekezdését.

A fentiekre tekintettel a rendelkező részben a Hatóság felszólította a Kötelezettet, hogy a továbbiakban a személyesen megjelenő ügyfelek által bemutatott személyazonosító igazolványról és lakcímgazolványról jogszabályi felhatalmazás nélkül ne készítsen másolatot, és semmisítse meg mindazokat az okiratmásolatokat, melyeket eddig jogellenesen gyűjtött. A Kötelezettet felszólította arra is, hogy szüntesse meg a készletre való adatgyűjtést és eltiltotta a jogsértő adatkezelés alapjául szolgáló feltétel jövőbeli alkalmazásától is.

3. Tájékoztatási kötelezettség

A Kötelezett különböző módokon szerzi be az ügyfeleiről/adósairól gyűjtött adatokat: hitelkérelmeken, igazolásokon, formanyomtatványokon és a telefonhívások során.

A Hatóság álláspontja és állandó gyakorlata szerint a hozzájárulás egyik legfontosabb fogalmi elemének tekinthető az, hogy a hozzájárulás megfelelő táájékoztatáson alapuljon. Az Infotv. 3. § 7. pontja szerint ugyanis hozzájárulás az érintett akaratának olyan önkéntes és határozott kinyilvánítása, amelynek megfelelő táájékoztatáson kell alapulnia.

Az Infotv. 20. § (2) bekezdése értelmében az adatkezelő táájékoztatási kötelezettsége fennáll függetlenül attól, hogy az adatszolgáltatás önkéntes-e vagy kötelező. Az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az érintettet az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, arról, ha az érintett személyes adatait az adatkezelő a 6. § (5) bekezdése alapján kezeli, illetve arról, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A táájékoztatásnak ki kell terjednie az érintett adatkezeléssel kapcsolatos jogaira és jogorvoslati lehetőségeire is.

Ez összhangban van az Adatvédelmi Munkacsoport megállapításaival, a hozzájárulás fogalom-meghatározásáról szóló 15/2011. számú Véleményében (a továbbiakban: 15/2011. sz. vélemény) foglaltakkal: „különös jelentőséggel bír a tájékoztatás módja (egyszerű, zsargon használata nélküli, érthető, figyelemfelkeltő szövegben) annak értékelésekor, hogy a hozzájárulás »tájékozott«-e. A tájékoztatás módját a tartalomhoz kell igazítani: a rendszeres/átlag felhasználó számára érthetőnek kell lennie.”

3.1. A tájékoztatás módja

A Hatóság négy időpontban áttekintette a Kötelezett honlapján található információkat és megállapította, hogy a honlapon nem található adatkezelésről szóló tájékoztató.

A Kötelezett www.creditall.hu honlapján a „Hiteligénylés menete” menüpontja alatt az olvasható, hogy a „Hiteligénylés módja lehet: személyesen, postai úton”.

A honlapon közzétett „Áruvásárlási kölcsön igénylő lap” elnevezésű nyomtatvány a négy időpont közül csak 2014. október 22-én és 2014. december 8-án volt letölthető, a nyomtatvány kitöltési útmutatója viszont mindegyik időpontban letölthető volt. A formanyomtatványon számos személyes adatot igényelnek az ügyfelektől. A nyomtatvány tetején a következő felhívás olvasható: „Kérjük a nyomtatott betűkkel, olvashatóan töltsd ki az adatlapot!”. A kitöltési útmutató elején pedig csak az olvasható, hogy „A formanyomtatvány felső részében szíveskedjen személyi adatait kitölteni.” A honlapon közzétett nyomtatvány tartalma megegyezik az eljárás során a Kötelezett által becsatolt áruvásárlási kölcsönigénylő lap mintáival. A nyomtatvány szerint a kérelmező által közölt adatok, információk kezelésének jogalapja az érintett hozzájárulása, az adatkezelés célja pedig az

üzletszabályzatban olvasható. Az elektronikusan közzétett kitöltési útmutatóban mindegyik időpontban szerepelt az az utalás, hogy a *„Finanszírozható tartós fogyasztási cikkek, illetve szolgáltatások köréről a Kiegészítő melléklet – Hitelcélok – c. dokumentum nyújt részletesebb tájékoztatást”*. Az üzletszabályzat és a *„Hitelcélok”* című dokumentum azonban a weboldalon egyik időpontban sem volt elérhető, a helyén *„Az oldal feltöltés alatt”* felirat szerepelt.

Az eljárás során megvizsgált 2012. január 1-je és 2014. március 14-e között hatályban volt üzletszabályzatok az érintettek adatainak kezelésére vonatkozóan tájékoztatást nem tartalmaztak, ezért a Hatóság arra következtetett, hogy a Kötelezett ebben az időszakban adatkezelési tájékoztatással nem is rendelkezett.

A Kötelezett dokumentumai és az eljárás során tett nyilatkozata ellentmondásban áll a tekintetben, hogy a hatályos üzletszabályzatot, a hiteligénylők, adósok hogyan és mikor ismerik meg.

A hatályos üzletszabályzat azt tartalmazza, hogy *„Az Üzletszabályzat nyilvános, bárki megtekintheti és megismerheti, az a CREDITIÁL székhelyén rendelkezésre áll, azt az üzleti órák alatt bárki megtekintheti és megismerheti. A CREDITIÁL Üzletszabályzatát az ügyfélforgalom lebonyolítására szolgáló helyiségben kifüggeszti, valamint egy példányát díjtalanul az Ügyfél rendelkezésére bocsátja. Az Üzletszabályzat a Szerződés elválaszthatatlan részét képezi, az Ügyfél a Szerződés aláírásával ismeri el az Üzletszabályzat átvételét, megismerését és általa történő elfogadását”*. A szabályzat nem tesz különbséget a személyesen és a postai úton eljáró ügyfelek tájékoztatása között. A Hatóság a helyszíni szemle alkalmával meggyőződött a szabályzat kifüggesztéséről, azonban az üzletszabályzat átadására vonatkozó bizonyítékot a Kötelezett nem szolgáltatott.

A Kötelezett nyilatkozata szerint a hitelbírálat gyors, mindössze kb. 20 perces. Ennek során a vizsgált nyomtatványok az alábbi tájékoztatások megtörténtét rögzítik:

- A *„Nyilatkozat ügyféltájékoztatás megtörténtéről – Hiteligénylés – kérelem befogadása esetén –”* elnevezésű nyomtatvány *„8. A Tájékoztatás során az alábbi dokumentumokat vettem át:”* című pontjában szereplő hármas felsorolásban [1db személyre szabott törlesztőrészlet kalkuláció, termékösszehasonlító táblázat, Ügyféltájékoztató (Hirdetmény)] .
- Az *„Általános tájékoztató az Áruvásárlási kölcsönszerződés megkötését megelőzően”* elnevezésű nyomtatvány *„4. Egyéb jogi tájékoztatás”* című pontja is azt az állítást tartalmazza, hogy az Üzletszabályzat tartalma megtekinthető az igénylés helyén, valamint a Creditiál honlapján. Ez a tájékoztatás megtévesztő, mert a honlapon nincs közzétéve. A nyomtatvány végén az is szerepel, hogy *„A kölcsönigénylő aláírásával igazolja, hogy a hitelszerződést megelőző Tájékoztató egy példányát, valamint kérése esetén a kölcsönszerződés mintapéldányát, továbbá az igénybe venni kívánt áruvásárlási kölcsönrel kapcsolatos felvilágosítást megkapta”*. Az érintett a nyomtatvány alján, a megfelelő szövegrész aláhúzásával jelezheti, hogy az áruvásárlási szerződés egy minta példányának átadását a tájékoztatóval egyidejűleg kéri, vagy nem kéri.

Az üzletszabályzat átvétele egyik nyomtatványon sem szerepel, még utalás szintjén sem.

A Kötelezett által megküldött *„Áruvásárlási kölcsönszerződés”* minta III. pontjában is szerepel, hogy *„Adós kijelenti, hogy megismerte és magára nézve kötelezőnek ismeri el a jelen kölcsönszerződés részét képező Üzletszabályzatot, ...”*. A helyszíni szemle során szűrőpróbaszerűen kiválasztott egyedi ügyben 2014. március 31-én kötött [...] számú áruvásárlási kölcsönszerződés ügyében is csak a fent nevezett tájékoztatások megtörténtét tanúsító nyomtatványokat írta alá az ügyfél, melyekben az üzletszabályzat átvétele nem szerepel.

A Hatóság NAIH-2550-4/2014/H. számú végzésének 8) pontjában szereplő azon kérdésre, hogy: „A honlapjukon hivatkozott „Hirdetmény” c. dokumentumot, „Törlesztőtáblázat” c. dokumentumot, panasz-bejelentő nyomtatványt, panaszkezelési szabályzatot, és üzletszabályzatot a kölcsön igénylők/adósok számára milyen módon és hol teszik megismerhetővé?” A Kötelezett 2015. január 9-én kelt levelében azt nyilatkozta, hogy „a felsorolt dokumentumok a kölcsönigénylők, adósok számára a kölcsönigényléskor személyesen, a szerződéskötés helyén elérhető, vagy később felmerülő igény esetén, postai úton megküldésre kerül”. Tehát a Kötelezett nyilatkozata sem azt támasztja alá, hogy a szerződés aláírásakor az érintett átvesz egy példányt a szabályzatból, hanem azt, hogy megnézheti, és külön kérésre postai úton kaphat belőle.

Mindezekből a Hatóság az a következtetést vonta le, hogy 2014. március 15-ét követően a Kötelezett által általános jelleggel alkalmazott adatkezelési tájékoztatási módszer az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben elérhető tájékoztatás.

A 15/2011. sz. vélemény kifejti, hogy kiemelten fontos a tájékoztatás elérhetősége és láthatósága: „az információt közvetlenül az egyénekhez kell eljuttatni. Az nem elég, ha az információ 'elérhető' valahol”. A Hatóság álláspontja szerint az Adatvédelmi Munkacsoportnak a Véleményben megfogalmazott követelményei levezethetők az Infotv. alapelveiből is. A megfelelő, előzetes tájékoztatás körében az Infotv. 4. § (1) bekezdésében foglalt tisztességes és törvényes adatkezelés elve azt a kötelezettséget állítja az adatkezelővel szemben, hogy megfelelő intézkedéseket kell hoznia az adatkezelési tájékoztató megismerhetősége és elérhetősége érdekében.

A postai úton benyújtott hiteligénylés esetén a Kötelezett által választott, az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben elérhető tájékoztatási mód nem minősül megfelelő tájékoztatásnak az Infotv. szerint. Az ügyfélfogadó helyiségben kifüggesztett tájékoztatás a postai utat választó hiteligénylő esetében nem életszerű, nem nyújt könnyen hozzáférhető tájékoztatást, emellett az adatalanyok előtt a hozzáférés helye sem ismert, mert a Kötelezett honlapján erről nem található tájékoztatás. A helyszíni szemle során a Kötelezett azt nyilatkozta, hogy az ügyfelek jellemzően nem a honlap látogatói közül kerülnek ki.

3.2. A tájékoztatás tartalma

a) A „Nyilatkozat ügyféltájékoztatás megtörténtéről – Hiteligénylés – kérelem befogadása esetén –” elnevezésű nyomtatvány „6. Telefonos megkereséssel kapcsolatos tájékoztatás” című pontja a telefonbeszélgetések rögzítésének céljaként a vitás esetek rendezését, jogalapjaként az érintett hozzájárulását jelöli meg, mely hozzájárulás írásos nyilatkozatban „megszüntethető”.

A hatályos üzletszabályzat „6.1.1. Banktitok. CREDITIÁL-t terhelő titoktartási kötelezettség” című pontja az adatkezelés céljáról és jogalapjáról a fentiektől eltérő tájékoztatást nyújt: „A CREDITIÁL a telefonon megbízást adó vagy információt kérő Ügyféllel folytatott telefonbeszélgetést, illetőleg a Társaság által kezdeményezett bármely telefonhívást jogosult hangfelvételen rögzíteni, és az ilyen hangfelvételt elszámolási és biztonsági célból jogosult tárolni és felhasználni”.

A fent idézettek azt tanúsítják, hogy az adatalany a hitelkérelem benyújtásakor még arról kap tájékoztatást, hogy az adatkezelés jogalapja a hozzájárulása, melyet visszavonhat, a szerződéskötéskor pedig már arról, hogy a Kötelezett minden telefonbeszélgetést jogosult rögzíteni. Azt azonban nem közli, hogy ezt az adatkezelési jogosultságát mire alapítja, hiszen törvényi felhatalmazással nem rendelkezik. Ugyanis a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Ftv.) 1. § (2) bekezdése alapján a Ftv. hatálya a hitelintézetekre nem terjed ki. Az új

Hpt. 288. §-a pedig csak a panaszkezeléssel kapcsolatban állapít meg szabályokat, melyek a panasznak nem minősülő telefonbeszélgetések rögzítésére és őrzésére nem adnak felhatalmazást.

A Kötelezett által megküldött 10 db hangfelvétel két különböző évben, és három különböző napon került rögzítésre, közülük kettő nem tartalmazott sikeres telefonhívást. A sikeres hívások mindegyike panaszbejelentésnek nem minősülő telefonbeszélgetés volt. A nyolc között egy kimenő, azaz a Kötelezett ügyintézői által kezdeményezett telefonhívás, hét bejövő, azaz a Kötelezett munkatársai által fogadott telefonhívás volt. A Kötelezett munkatársai az egy kimenő hívás és két bejövő során a beszélgetés elején tájékoztatták az érintetteket a telefonbeszélgetések rögzítéséről, további két bejövő hívás esetében a tájékoztatásra a telefonbeszélgetés előrehaladtával, később került sor.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az érintetteknek a hangfelvételek rögzítésének céljáról és jogalapjáról szóló írásbeli tájékoztatása ellentmondásos és hiányos, emellett a Kötelezett az előzetes tájékoztatási kötelezettségének a gyakorlat során nyolc esetből csak három esetben tett eleget.

b) Az adatkezelési tájékoztatásban az adatkezelés céljával egyidejűleg pontosan fel kell sorolni azokat a személyes adatokat, amelyekre az adatkezelés kiterjed.

A hatályos üzletszabályzat a különböző adatkezelési célokhoz kapcsolódóan kezelt személyes adatok köréről nem nyújt információt.

A kezelt adatok körére nézve „5.3. Együttműködési kötelezettség, tájékoztatási kötelezettség a CREDITIÁL és az Ügyfél között” című pontjában található „szükséges” meghatározás is túl általános. A „5.6. Ügyfelek azonosítása, képviselők” című pontja szerint a Kötelezett azokat az adatokat és dokumentumokat vizsgálja, melyek vizsgálatát a vonatkozó jogszabályok és hatósági rendelkezések előírják, valamint amelyek vizsgálata a belátása alapján indokolt. Ez a meghatározás sem fedi fel az adatalányok előtt konkrétan a kezelt adatok körét.

Az adatkezelési tájékoztatás hiányosságai miatt Kötelezett nem biztosítja az érintettek számára annak a lehetőségét, hogy ellenőrizhessék az Infotv. 4. § (2) bekezdésében szereplő alapelv teljesülését: valóban elengedhetetlenül szükséges adatokat kezeli-e, illetve a cél megvalósulásához szükséges mértékű-e az adatkezelése.

c) Az áruvásárlási kölcsönszerződés minta tanúsága szerint a Kötelezett a hiteligénylő által megadandó adatok között nem tesz különbséget tekintetben, hogy a hiteligénylő adatszolgáltatása hozzájáruláson alapul vagy azt jogszabály írja elő, erre az új üzletszabályzat sem ad választ. Az adatalányok számára a Kötelezettnek nyilvánvalóvá kellene tennie, hogy mely adatok kezelésére van jogalapja és az mely törvényi rendelkezésen alapul, illetve, hogy mely adatok kezeléséhez kéri az érintett hozzájárulását.

A hatályos üzletszabályzat „11. Adatvédelem” elnevezésű pontja szerint az adósnak joga van a Kötelezettől kérni, hogy a rá vonatkozóan kezelt személyes adatokat – a kötelező adatkezelés kivételével – törölje, azonban a tájékoztatási hiányosságok gátolják joga gyakorlásában, hiszen nincs lehetősége felmérni azt, hogy mely adatok tartoznak a „kivételek” körébe.

A hatályos üzletszabályzat „6.2. Adatvédelem és adatkezelés” című pontja az „Ügyfélnek a CREDITIÁL-hoz benyújtott dokumentumokon, szerződéseken, igazolásokon, nyomtatványokon feltüntetett személyes adatai” kezelésének jogalapjaként a mindenkor hatályos adatvédelmi jogszabályok és a Hpt. vonatkozó rendelkezéseit jelöli meg. Az adatkezelés jogszabályi háttéréről itt nyújtott tájékoztatás hiányos, mert nem elegendő pusztán a jogszabály nevét feltüntetni, hanem meg

kell jelölni azt a jogszabályhelyet, amelyik az adatkezelési felhatalmazásról rendelkezik. A tájékoztatás a hiányosságai mellett ellentmond a szabályzat „11. Adatvédelem” elnevezésű pontjának, mert abban az szerepel, hogy a Kötelezett a birtokában lévő valamennyi személyes adatot, az adós *„hitelkérelemben és a hozzá csatolt dokumentumokban rögzített, illetve a telefonbeszélgetés során rögzített személyes adatait”* az érintett önkéntes adatszolgáltatása és hozzájárulása alapján kezeli.

Tehát az érintettek az adatkezelés jogalapjáról az üzletszabályzatból nem kapnak megfelelő, átlátható tájékoztatást, sőt a tájékoztatás hiányos és megtévesztő, ez sérti az Infotv. 20. § (1) bekezdését.

d) Az adatkezelés időtartamáról is adatkezelési célokhoz kapcsolódóan kell tájékoztatni az érintetteket.

A hatályos üzletszabályzat „6.2. Adatvédelem és adatkezelés” című pontja szerint *„Az Ügyfél hozzájárul ahhoz, hogy a CREDITIÁL az egyes szerződések megszűnése után 8 évig az Ügyfél személyes, illetve hiteladatait számviteli bizonylat megőrzési célból nyilvántartsa és kezelje”*. A tájékoztatás ezen része megtévesztő, mert a személyes adatokat is tartalmazó számviteli bizonylatok nyolc éves adatmegőrzési időtartama törvényi felhatalmazáson, nem pedig az érintettek hozzájárulásán alapul.

e) A hatályos üzletszabályzat „6.1.1. Banktitok. CREDITIÁL-t terhelő titoktartási kötelezettség” című pontja kimondja, hogy a Kötelezett kockázatelemzési (elemzés, értékelés és mérséklés) piackutatási és marketing célokra, elszámolás céljából, valamint a szerződéses kötelezettségek és jogosultságok igazolására, a jogok és kötelezettségek érvényesíthetőségének elévüléséig, illetőleg a vonatkozó jogszabályokban foglalt határidőig tartja nyilván és kezeli azoknak az ügyfeleknek az adatait is, akiknek a hitelkérelmét bármely ok miatt elutasította. Ez a tájékoztatás is félrevezető, mert arra utal, hogy a hiteligénylő személyes adatainak további kezelése a Kötelezett számára negatív hitelbírálatot követően is kötelező, ugyanakkor a szabályzat „11. Adatvédelem” elnevezésű pontjában az szerepel, hogy *„a fogyasztási kölcsön folyósítása iránti kérelem kedvezőtlen elbírálása esetén a Kötelezett az Adós személyes adatait, illetve az azokat tartalmazó iratokat megsemmisíti.”*

A hitelintézeteknek minden esetben kifejezetten kérnie kell a hiteligénylőktől, hogy a hitelbírálat utáni adatkezelésről nyilatkozzanak. Ezt a hozzájárulást az érintettek külön hozzájárulás keretében adhatják meg. Az ügyfelet a tájékoztatás alkalmával olyan részletes és egyértelmű információkkal kell ellátni, hogy megalapozott döntést hozhasson személyes adatai kezelése kérdésében, vagyis ismeretek birtokában és szabadon dönthessen arról, hozzájárul-e adatai további kezeléséhez akkor is, ha a bírálat eredménye számára kedvezőtlen lesz.

A tájékoztatás alapján adott hozzájárulás teremti meg a jogalapot arra, hogy a hitelintézet a hiteligénylő személyes adatait negatív hitelbírálat után is kezelhesse. Ilyen tájékoztatást és hozzájárulás kérést sem a hiteligénylő nyomtatvány és a kitöltési útmutatója, sem a „Nyilatkozat ügyféltájékoztatás megtörténtéről – Hiteligénylés – kérelem befogadása esetén –” elnevezésű nyomtatvány nem tartalmaz.

A leírtak miatt az elutasított hiteligénylők adatkezelését érintő tájékoztatási gyakorlat az Infotv. 20. § (1)-(2) bekezdésébe ütközik.

f) Az Infotv. 20. § (2) bekezdésében előírtaknak megfelelően az érintettet az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, illetve arról, hogy kik ismerhetik meg az adatait. Az ügyfél

számára az adatkezelés teljes folyamatában egyértelműnek kell lennie annak, hogy adatait ki, mikor, milyen célból kezeli. Ennek az adatvédelmi jogi szabálynak garanciális jelentősége van.

A hatályos üzletszabályzat „6.1.1. Banktitok. CREDITIÁL-t terhelő titoktartási kötelezettség” című pontja azt rögzíti, hogy *„Az Ügyfél felhatalmazza a CREDITIÁL-t, valamint ez e célból igénybevevett, titoktartási kötelezettség alatt álló megbízottját, hogy az általa közölt adatokat, benyújtott és bemutatott okmányokat, továbbá arcképét és aláírását a dokumentumokat kiállító hivatal nyilvántartásában ellenőrizze”*. A „megbízott” pontos személyéről (legalább a nevéről és az elérhetőségéről) és az adatfeldolgozó vagy az adatkezelői megítéléséről azonban a szabályzat nem tartalmaz tájékoztatást.

A 2015. január 9-én kelt levelében a Kötelezett azt nyilatkozta, hogy *„a 6.1.1. pontban említett megbízott személy az igényérvényesítés során közreműködő jogi képviselő. A jogi képviselő igénybevételét az üzletszabályzat 20. Jogviták Rendezése pont tartalmazza.”* A jogi képviselő, mint adatfeldolgozó megnevezése azonban a szabályzat 20. pontjában sem szerepel.

A hatályos üzletszabályzat 6.1.1. pontja nem nevezi meg azt a refinanszírozást nyújtó hitelintézetet, amely részére a Kötelezett az *„Ügyfelekről tudomására jutott adatokat”* átadja. Erre vonatkozóan a 2015. január 9-én kelt levelében a Kötelezett azt közölte, hogy *„jelenleg nem áll és korábban sem állt kapcsolatban refinanszírozást nyújtó hitelintézettel, így természetesen adatok átadására sem kerülhetett sor”*. Mindebből nyilvánvalóan levonható az a következtetés, hogy a szabályzat az adatkezelés folyamatáról megtévesztő információt tartalmaz.

A szabályzat „11. Adatvédelem” című pontja azt is rögzíti, hogy *„Az Adós kifejezetten tudomásul veszi azt, hogy a CREDITIÁL a pénzügyi közvetítői számára adatot szolgáltathat”*. A szabályzatban a Kötelezett által megbízott pénzügyi közvetítők felsorolása (neve és elérhetősége), a részükre továbbítható adatok köre és az adattovábbítás célja nem szerepel.

A fentieket tekintve az adatainak a követelés alapjául szolgáló hitelszerződés megkötése előtt és után sincs lehetőségük az üzletszabályzatból az adatfeldolgozók vagy adatkezelők tényleges és teljes körét megismerni. A *„titoktartási kötelezettség alatt álló megbízottja”* és a *„pénzügyi közvetítői”* tág megfogalmazásokból nem derül ki a harmadik személy kiléte, ezért az ilyen tájékoztatás adatvédelmi jogi szempontból szintén jogszerűtlen, mert az Infotv. 20. § (2) bekezdésébe ütközik.

3.3. Az eljárás során megvizsgált üzletszabályzatok alapján a Hatóság azt állapította meg, hogy a Kötelezett az érintetteket 2012. január 1-je és 2014. március 14-e között az üzletszabályzatokban egyáltalán nem tájékoztatta az adataik kezelésének körülményeiről. A 2014. március 15-ét megelőző időszakban hiányzott az érintetti jogokról és a jogorvoslati lehetőségekről történő tájékoztatás is. A 3.1.-3.2. pontokban feltárt ellentmondások és hiányosságok miatt az érintettek a 2014. március 15-től kezdődően sem részesülnek megfelelő tájékoztatásban.

A fentieket figyelembe véve a Hatóság megállapította, hogy a Kötelezett által a vizsgált időszakban megvalósított adatkezelés súlyosan sérti az Infotv. 4. §-ában foglalt tisztességes és törvényes adatkezelés elvét, mert többféle tájékoztatási probléma állapítható meg és emiatt nem voltak átláthatóak az ügyfelek számára az adatkezelés körülményei. A hatályos üzletszabályzatban szereplő adatkezelési tájékoztatás hiányos, ellentmondásos, félrevezető, ezért pedig ellentétes az Infotv. 20. § (1)-(2) bekezdésének az érintett részére nyújtandó tájékoztatásra vonatkozó rendelkezéseivel is.

Leírtakra tekintettel a Hatóság a rendelkező részben felszólította a Kötelezettet arra, hogy a tájékoztatási gyakorlatát az Infotv. követelményeinek megfelelően alakítsa át.

4. Az adatkezelés jogalapja

A Hatóság az adatvédelmi hatósági eljárásai során a jogszabályi előírások betartását ellenőrzi, ennek során az adatkezelő által a vizsgált időszakban megjelölt adatkezelési jogalapok megalapozottságát is vizsgálja.

Az Infotv. 5. §-ának főszabálya szerint személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárult, vagy azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli. Kötelező adatkezelés esetén a kezelendő adatok fajtáit, az adatkezelés célját és feltételeit, az adatok megismerhetőségét, az adatkezelés időtartamát, valamint az adatkezelő személyét az adatkezelést elrendelő törvény, illetve önkormányzati rendelet határozza meg.

4.1. Törvényi kötelezettség teljesítésén alapuló adatkezelések:

A Kötelezettnek a kölcsön/hitel szerződés megkötésével összefüggő törvényi kötelezettsége az ügyfélátvilágítás során birtokába jutott, a Pmt. 7. § (2)-(3) bekezdésében megjelölt személyes adatok (név, lakcím, állampolgárság, azonosító okmány típusa és száma, születési hely, idő, anyja neve, külföldi esetében a magyarországi tartózkodási hely), valamint a szerződési adatok rögzítése. A Pmt. 28. §-a arról is rendelkezik, hogy az ügyfél-átvilágítás során a pénzügyi szolgáltató birtokába jutott adat, okirat, illetve a másolat esetében a nyolc éves adatmegőrzési határidő az üzleti kapcsolat megszűnésekor kezdődik. A törvény által elrendelt adatmegőrzés ideje alatt az érintett nem gyakorolhatja a törléshez való jogát.

A fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény 14. §-a értelmében a hitelező a hiteligénylő fogyasztó hitelképességét a hitelszerződés megkötése előtt értékeli. A vizsgálat tárgyát képező információk a fogyasztó által nyújtott tájékoztatáson és a hitelreferencia-szolgáltatás igénybevételén alapulnak. A vizsgálat céljából kezelendő információk körét a törvény nem határozza meg. A hitelképesség – vagyis a hitelfelvétel időpontjában való fizetőképesség vizsgálatának részletes szabályait - a körütekintő lakossági hitelezés feltételeiről és a hitelképesség vizsgálatáról szóló 361/2009. (XII.30) Kormányrendelet szabályozza. A Kormányrendelet 3. §-a szerint a természetes személy hitelképességét (a természetes személy vagy háztartása jövedelmi helyzetét) minden egyes hitelbírálatkor meg kell vizsgálnia a hitelnyújtó pénzügyi intézménynek és a pénzforgalmi intézménynek, így a Kötelezettnek is. A hitelképesség, illetve a hitelezhetőség vizsgálata a természetes személy vagy a természetes személy háztartása jövedelmi helyzetének a hitelnyújtó belső szabályzatában rögzítettek szerinti felmérését jelenti.

A 2014. március 14-én hatályba lépett üzletszabályzat „16. A hitelfolyósítás előfeltételei” című pontjában foglaltak szerint a Kötelezett hitelbírálata a hiteligénylő jövedelmi helyzetén és az annak alapján meghatározott hitelezhetőségi limiten alapul. A hitelezhetőségi limit meghatározásakor figyelembe veszi a kérelmező összes hiteltartozását, amely a hitelnyújtóval vagy más hitelnyújtóval szemben áll fenn. A hitelbírálat vizsgálatához kért adatok taxatív felsorolását a szabályzat sem rögzíti, a „17. A Hitelfolyósítás” című pontban a hitelbírálat leírásaként az ügyfél által benyújtott okmányokban foglaltaknak a fogyasztási kölcsön folyósítása iránti kérelemben és az ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatásban foglaltakkal való egyezőségének ellenőrzése szerepel.

Tehát a fogyasztási kölcsön folyósítása iránti kérelemben felsorolt adatok Kötelezett általi kezelésének célja és jogalapja a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvényben, a Kormányrendelet 3. §-ában és a saját belső szabályzatában szereplő kötelezettségek teljesítése.

A Kötelezett, mint referenciaadat szolgáltató a központi hitelinformációs rendszerről szóló 2011. évi CXXII. törvény 5. §-a alapján jogosult a törvényben taxatív felsorolt, az adósra vonatkozó adatokat a központi hitelinformációs rendszernek átadni és a rendszerből referenciaadatokat átvenni. A törvényi szabályozásnak megfelelően a pénzügyi intézményeknek valamennyi hitelszerződés, vagy hiteljellegű finanszírozásra (lízing, értékpapír kölcsönzés, stb.) irányuló szerződés adatait rögzíteniük kell a lakossági KHR hitelszerződés nyilvántartásába.

A KHR lakossági nyilvántartása teljes-listás, de az adatokhoz történő hozzáférés az ügyfél hozzájárulásától függ. Az ügyfélről lekérdezett „Személy hiteljelentés”, csak akkor tartalmazza a mulasztásmentes hitelszerződések pozitív adatait, ha az ügyfél utoljára tett átadhatósági nyilatkozatában azt megengedte, tehát hozzájárult ezeknek a hitelszerződés adatainak más hitelintézetnek történő átadásához. Az ügyfélről a KHR-ben kezelt negatív események adatai korlátozás nélkül megismerhetők.

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 169. §-a előírja, hogy a gazdálkodónak a könyvviteli elszámolást közvetlenül és közvetetten alátámasztó számviteli bizonylatokat (ideértve a főkönyvi számlákat, az analitikus, illetve részletező nyilvántartásokat is), legalább 8 évig kell olvasható formában, a könyvelési feljegyzések hivatkozása alapján visszakereshető módon megőriznie. A számviteli bizonylatok természetes személy banki ügyfelek esetében értelemszerűen tartalmaznak személyes adatokat is, így azokra is vonatkozik a nyolc éves adatmegőrzési időtartam.

A régi Hpt. 215/B. § (4) bekezdése és az új Hpt. 288. § (4) bekezdése a Kötelezett számára a telefonon történő panaszkezelés esetén előírja az ügyfelekkel folytatott telefonos kommunikáció rögzítését és a hangfelvétel egy évig történő megőrzését. Ezek a szabályok a panasznak nem minősülő telefonos kommunikáció rögzítésére és őrzési idejére nem irányadóak.

4.2. Hozzájáruláson alapuló adatkezelések

Adatkezelő lehet valaki az alapján is, ha az érintett önkéntes, határozott, megfelelő tájékoztatáson alapuló és félreérthetetlen beleegyezését adta ahhoz, hogy az adatkezelő a személyes adatait kezelje. A 15/2011. sz. véleményben foglaltak szerint: *„a hallgatás nem értelmezhető hozzájárulásként, ami az irányelv 7. cikk (a) pontjának „határozottságra” vonatkozó követelményéből is következik*”. A 15/2011. sz. vélemény azt is kifejtette, hogy a hozzájárulás *„akkor önkéntes, ha tényleges választási lehetőség létezik”, „amennyiben az adatalany az adatkezelő befolyása alatt áll, illetve függ tőle és tarthat tőle, hogy hozzájárulás hiányában eltérően kezelik, úgy a hozzájárulás nem önkéntes*”. A tájékozott hozzájárulás magában foglalja a tények és következmények megismerését és értékelését, érthető nyelvezettel, megfelelő mélységű és pontos/helyes információ nyújtását, az adatkezelés releváns körülményeiről teljes körben, melyben benne vannak a hozzájárulás megadásának következményei is.

Az Infotv. 6. § (6) bekezdése szerint az érintett kérelmére indult ügyben az általa megadott személyes adatok tekintetében az érintett hozzájárulását vélelmezni kell.

A Kötelezett a hiteligénylőkről, illetve az adósairól és a volt adósairól a Pmtv.-ben taxatív felsorolt adatkörön felül további adatokat gyűjt, ezeknek az adatgyűjtéseknek a jogalapját az érintettek hozzájárulása képezi.

4.2.1. Az „Áruvásárlási kölcsön igénylő lap” elnevezésű nyomtatvány kitöltésével és aláírásával a hiteligénylő kijelenti, hogy *„Hozzájárulok ahhoz, hogy a CREDITIÁL Zrt. minden általam közölt adatot, információt az Üzletszabályzatban foglalt előírásoknak megfelelően kezelje és ellenőrizze”*.

A megküldött „Nyilatkozat ügyféltájékoztatás megtörténtéről – Hiteligénylés – kérelem befogadása esetén –”, elnevezésű nyomtatvány „5. Személyes adatokkal, és adatkezeléssel kapcsolatos rendelkezések” című pontjában a hiteligénylő a nyomtatvány aláírásával kötelezettséget vállal arra, hogy az adatváltozásait bejelenti, az igen vagy a nem checkboxot kipipálva kijelenti, hogy az adatszolgáltatás önkéntes vagy nem.

A IV.3. pontban kifejtettek szerint a hitelkérelem benyújtását megelőzően a Kötelezett nem biztosította és jelenleg sem biztosítja az érintettek teljes körű és egyértelmű tájékoztatását, az üzletszabályzatában szereplő tájékoztatása a kérelmet postai úton benyújtók számára nem könnyen hozzáférhető. Mindezekre tekintettel a hiteligénylők adatkezelési hozzájárulása nem tekinthető tájékozottnak. A tájékoztatás ahhoz szükséges, hogy az ügyfelek valóban élhessenek információs önrendelkezési jogukkal, és megfelelő információk birtokában valóban el tudják dönteni, hogy hozzájárulnak-e a meghatározott cél érdekében történő adatkezeléshez.

4.2.2. Az elutasított hitelkérelmek megőrzése, a dokumentumok adatainak tárolása akkor jogszerű, ha ehhez az előzetes megfelelő tartalmú tájékoztatás után az érintett az Infotv. 5. § (1) bekezdése a) pontja alapján hozzájárulását adja, és az adatkezelés megfelel a célhoz kötött adatkezelés elvének is.

A Kötelezett nyilatkozata szerint a január 1. és december 31. között elutasított hitelkérelmeket minden év végén, az év lezárását követően megsemmisítették. Ezt a tevékenységet minden évben elvégezték. Tehát az elutasított hitelkérelmek adatkezelésének időtartama egy naptól tizenkét hónapig terjedt attól függően, hogy az adott hitelkérelem a tárgyévben mikor keletkezett.

A Kötelezett nyilatkozatában kifejtettek szerint ennek az eljárási gyakorlatnak a felülvizsgálata folyamatban van, melynek során megvizsgálják, milyen kockázatot jelent a jelenlegi gyakorlat folytatása, illetve annak lehetőségét, hogy az Üzletszabályzat erre vonatkozó rendelkezése módosítható-e. *„A vizsgálat eredménye lehet, hogy a szabályzatnak megfelelően kell eljárni a jövőben, vagy a szabályzatot kell módosítani.”*

A IV. 3.2. e). pontban leírtak szerint a negatív hitelbírálatral érintettek vonatkozásában a Kötelezett adatkezelési gyakorlatáról elmondható, hogy a hitelbírálatot megelőzően eljárása során kísérletet sem tett az érintettek előzetes, tájékozott, külön hozzájárulásának beszerzésére, ezért ezekhez az adatkezelésekhez adott kifejezett hozzájárulás meglétét vélelmezni sem lehet. Tehát az elutasított hiteligénylők adatainak a negatív hitelbírálat utáni kezelésével jogalap nélküli adatkezelést folytatott, amellyel megsértette az Infotv. 5. § rendelkezéseit. Az adatkezelés az érintettek hozzájárulása esetén sem lenne jogszerű, mert a IV.2.4. pontban kifejtettek szerint a Kötelezett nem támasztotta alá, hogy az adatkezelés a megjelölt célok megvalósulásához valóban szükséges mértékű.

Leírtakra tekintettel a Hatóság a Kötelezettet felszólította a 2015-ben keletkezett és tárolt elutasított hitelkérelmek adatainak törlésére, az adatkezelési gyakorlatának az Infotv. követelményeinek megfelelő módosítására, továbbá arra, hogy a jövőben a hitelezéstől eltérő célú – direkt marketing célú - adatkezelést csak az érintettektől beszerzett önkéntes, tájékozott és kifejezett előzetes adatkezelési hozzájárulás alapján végezzen.

4.2.3. A IV.3. pontban leírtak szerint a hiteligénylő a hitelszerződés aláírásával magára nézve kötelezően elfogadja az új üzletszabályzatot, és ezzel hozzájárulását adja ahhoz, hogy Kötelezett az adatait *„kockázatelemzési (elemzés, értékelés és mérséklés) piackutatási és marketing célokra, elszámolás céljából, valamint a szerződéses kötelezettségek és jogosultságok igazolására”* felhasználja. Tehát az érintett hitelszerződés aláírásával hozzájárul az adatainak piackutatási és marketing célú felhasználásához is.

A Hatóság álláspontja, hogy az érintett hozzájárulását adatkezelési célonként kell beszerezni.¹ Nem helyes az a gyakorlat, amely a hitelszerződésben megadott, a jogügylet teljesítése és a hiteltartozás kikényszerítése érdekében megadott adatokat úgy használhatják eltérő célokra, hogy az érintett számára nem biztosítják a döntés lehetőségét. A hozzájárulás definícióját az Infotv. és a Grt. is rögzíti, némileg eltérő szóhasználattal. Az Infotv. 3. § 7. pontja és a Grt. 6. § (1)-(2) bekezdése szerinti meghatározások alapján tehát a hozzájárulás akkor tekinthető megadottnak, ha önkéntes elhatározáson, valamint megfelelő tájékoztatáson alapul, határozott/kifejezett, félreérthetetlen/egyértelmű, továbbá azt az érintett előzetesen adta meg.

A Kötelezett adatkezelési tevékenységének nem a fő célja a piackutatás és a marketing. A Kötelezettnek a hitelszerződéssel összefüggő adatkezelési tevékenysége nem lehetetlenül el azáltal, ha valamelyik hitelígénylet nem járul hozzá a piackutatási vagy a marketing célú adatkezeléséhez. Nem jogszerű tehát az a gyakorlat, ha a szerződés aláírásával a hitelígénylet automatikusan hozzájárul a különböző célú adatkezelésekhez, így a Kötelezett nem biztosítja a hozzájárulás önkéntességét a választási lehetőség hiánya miatt, nem teljesítve az Infotv. 3. § 7. pontját.

4.2.4. A 4.2.1.-4.2.3. pontban foglaltakat összegezve az érintettek nem rendelkeztek/rendelkeznek az adatkezeléssel kapcsolatos elégséges, egyértelmű és megfelelő tájékoztatással, így az adatok kezeléséhez adott hozzájárulásuk nem tekinthető tájékozottnak.

A tájékoztatás ahhoz szükséges, hogy az ügyfelek valóban élhessenek információs önrendelkezési jogukkal, és megfelelő információk birtokában valóban el tudják dönteni, hogy hozzájárulnak-e fent részletezett adatkezelésekhez. Egy hozzájáruló nyilatkozat „*aláíratása*” nem feltétlenül jelenti egyúttal az adatvédelmi követelményeknek megfelelő, valódi hozzájárulás meglétét is. Amennyiben az adatkezeléshez történő hozzájárulás megtagadása miatt az érintettel a szerződéskötést megtagadják, a hozzájárulás önkéntességének az elve is sérülhet.

5. Adatvédelmi nyilvántartás

Az adatvédelmi nyilvántartásnak az Infotv. 65. § (1) bekezdésében foglalt célja az érintettek tájékozódásának elősegítése. Emiatt a nyilvántartásba vételi kérelemnek tartalmaznia kell minden olyan személyes adatot, amely meghatározó az adatkezelési folyamatban.

A Hatóság által vezetett adatvédelmi hatósági nyilvántartás szerint Kötelezett 2015. május 19-ig nem jelentette be az adatkezeléseit, sem a hangfelvételek, sem a [...] rendszerben tárolt személyes adatok vonatkozásában.

A Kötelezett az Infotv. 66. § (1) bekezdését és az Infotv. 75. § (3) bekezdését megsértette azzal, hogy az általa végzett adatkezeléseket az adatvédelmi nyilvántartásba 2012. június 30-ig nem jelentette be. Bejelentés hiányában a Kötelezett a törvény értelmében 2012. június 30-óta nem folytathatna adatkezelést, az adatkezelési tevékenység jogellenességét önmagában ez a tény is megalapozza.

¹ Adatkezelési célonként kötelező az adatkezelési hozzájárulás beszerzése, lásd: a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.K33.918/2013/8. számú ítéletében.

V. Alkalmazott szankció és indokolása

A Hatóság a tényállás tisztázása során megállapította, hogy a Kötelezett adatkezelése az adatminimalizálás és a célhoz kötöttség elvébe ütköző volt, megsértve ezzel az Infotv. 4. § (1)-(2) bekezdését; a jogszabály által kötelezően előírt adatkörön felüli adatok gyűjtéshez nem rendelkezett az adatalanyok tájékozott, érvényes adatkezelési hozzájárulásával, ezért az adatkezelése megsértette az Infotv. 5. § (1) bekezdését; Kötelezett nem tett eleget az adatalanyokkal szemben fennálló tájékoztatási kötelezettségének, megsértve az Infotv. 20 § (1)-(2) bekezdését, továbbá adatkezeléseit nem jelentette be az adatvédelmi nyilvántartásba, ezzel megsértette az Infotv. 66. § (1) bekezdését és 75. § (3) bekezdését.

Fentiekre tekintettel a Hatóság a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és jelen határozatban megtiltotta a személyes adatok jogellenes kezelését, felszólította a Kötelezettet az adatkezelési gyakorlatuk Infotv.-ben foglaltaknak megfelelő átalakítására, továbbá ezért adatvédelmi bírság megfizetésére is kötelezte. Egyidejűleg az adatalanyok érdekeinek védelme érdekében az Infotv. 61. § (2) bekezdése alapján elrendelte a határozatnak a Hatóság honlapján történő nyilvánosságra hozatalát.

Az Infotv. 61. § (1) bekezdésének f) pontja értelmében a Hatóság az Infotv. 61. § (3) bekezdése szerinti, százezer forinttól tízmillió forintig terjedő bírság kiszabására jogosult jogellenes adatkezelés megállapítása esetén. A bírság összegét a Hatóság jogszabályon alapuló mérlegelési jogkörében eljárva az Infotv. 61. § (4) bekezdése alapján határozta meg.

A bírság kiszabása során elsősorban az érintettek számát, a jogsértés súlyát és a jogsértés ismétlődő jellegét vette figyelembe:

- A jogellenes adatkezelés több ezer főt érintett (2012-ben 2.500 db, 2013-ban 2.192 db, 2014-ben 1742 db névre szóló követelést és ahhoz tartozó személyes adatokat tartottak nyilván), még annak figyelembe vételével is, hogy a Kötelezett nyilatkozata szerint van olyan érintett, akivel több hitszerződést is kötöttek.
- A jogsértés súlyos, mert a Kötelezett többféle jogsértést követett el, melyek nem egyedi esetek voltak, hanem a Kötelezett hibás eljárási gyakorlatára vezethetők vissza.
- A jogsértések folyamatos jellegűek (a jogellenes adatkezelési gyakorlat 2012. június 30-óta – a bűnügyi különleges adatot érintő feltétel 2014. március 14-ig tartó alkalmazásának kivételével – jelenleg is fennáll).

A Hatóság a bírság összegének meghatározásakor tekintettel volt a Kötelezett gazdasági helyzetére és a pénzügyi piacon betöltött kisebb szerepére. A Kötelezett nyilatkozata szerint a bevétele 2012-ben 66.190 ezer Ft, 2013-ban 57.996 ezer Ft volt. A 2014-es üzleti évet lezáró beszámoló szerinti bevétele 52.494 ezer Ft volt. A vizsgált időszakban a Kötelezett bevételeinek 1 %-a meghaladta az 500 ezer Ft/évet. A fent felsorolt mérlegelési szempontokat figyelembe véve a Hatóság az adatvédelmi bírság összegét a Kötelezett egy évi bevételeinek 4 %-ában határozta meg.

VI. Eljárási szabályok

Jelen határozat a Ket. 71. § (1) bekezdésén és a 72. § (1) bekezdésén alapul, a fellebbezést a Ket. 100. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki. E határozat a Ket. 73/A. § (3) bekezdése alapján a közlés napján jogerőre emelkedik.

A határozat nem tanúsítja a Kötelezett által végzett adatkezelés jogszerűségét azon kérdésekben, melyek vizsgálatára az adatvédelmi hatósági eljárás során nem került sor, és nem tanúsítja az eljárás során megküldött szabályzatok teljes körű megfelelőségét sem.

A határozat bírósági felülvizsgálatának lehetőségét a Ket. 100.§ (2) bekezdése biztosítja, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság illetékességét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 326.§ (7) bekezdése alapján állapítottam meg. A keresetlevél benyújtásának helyét és idejét a Pp. 330. § (2) és (3) bekezdése határozza meg. A tárgyalás tartása iránti kérelem lehetőségéről szóló tájékoztatás a Pp. 338. § (1) és (2) bekezdésén alapul.

A bíróságot a megfelelő számlaszámra megfizetni a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 18/2009. (VIII.6.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNB rendelet) 25. § a) pontjának aa) alpontjában (átutalás), b) pontjának bb) alpontjában (készpénzbefizetés fizetési számlára), c) pontjának ca) alpontjában (készpénzáttutalás) felsorolt fizetési módok formájában lehet. A kötelezettség teljesítése során irányadó az MNB rendelet VI. fejezete, azzal a kitételrel, hogy a Hatóság épületében nincs lehetőség a bírágösszeg befizetésére.

A késedelmi pótlék mértékéről szóló tájékoztatásom az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 165. § (2) bekezdésében foglaltakon alapul. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 42. § (3) bekezdése szerint a jogerősen kiszabott és meg nem fizetett bírság, valamint a meg nem fizetett bírság miatt jogerősen kiszabott és meg nem fizetett késedelmi pótlék köztartozásnak minősül, és adók módjára kell behajtani.

A Ket. 127. § (2) bekezdése szerint *„Az elsőfokú hatóság megindítja a végrehajtást, ha megállapította, hogy a végrehajtható döntésben elrendelt kötelezettség teljesítése határidőre nem vagy csak részben, vagy nem az előírásoknak megfelelően történt”*.

A Ket. 134. § d) pontja értelmében, ha a végrehajtás meghatározott cselekmény elvégzésére vagy meghatározott magatartásra (a továbbiakban együtt: meghatározott cselekmény) irányul, a teljesítés elmaradása esetén a végrehajtást foganatosító szerv, ha a teljesítés elmaradása a kötelezettnek felróható, a kötelezettel szemben vagyoni helyzete és jövedelmi viszonyai vizsgálata nélkül eljárási bírságot szabhat ki.

A Ket. 61. § (2) bekezdése szerint az eljárási bírság legkisebb összege ötezer forint, legmagasabb összege jogi személy esetén egymillió forint. A Ket. 61. § (3) bekezdése alapján az eljárási bírság egy eljárásban, ugyanazon kötelezettség ismételt megszegése vagy más kötelezettségszegés esetén ismételten is kiszabható.

Az ügyintézési határidő leteltének napja: 2015. július 1-je. Az adatvédelmi hatósági eljárásban az Infotv. 60. § (5) bekezdésében meghatározott, ügyintézési határidő 63 nappal került túllépésre, figyelembe véve, hogy a tényállás tisztázásához szükséges adatok beszerzésére irányult felhívásoktól azok teljesítéséig terjedő idő az eljárási határidőbe nem számít bele.

A Hatóság feladat- és hatáskörét, valamint illetékességi területét az Infotv. szabályozza.

Budapest, 2015. szeptember 2.

dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár